

POSTANOWIENIE

Dnia 2 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania B. D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 2 kwietnia 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 4 października 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. r.pr. K.B. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w K. 120 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, przy czym kwotę tą należy podwyższyć o stawkę podatku VAT,**
- 3. nie obciąża skarżącej kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 4 października 2017 r. oddalił apelację wnioskodawczynie B. D. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 22 lutego 2016 r., który oddalił jej odwołanie od decyzji pozwanego z 8 grudnia 2014 r., odmawiającej jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z opinii biegłych i potwierdził prawidłowość decyzji opartej na ustaleniu braku niezdolności do pracy. Sąd Apelacyjny zarzuty wnioskodawczynie uznał

za niezasadne. Zauważył w szczególności, że nowa dokumentacja obrazuje okoliczności po wydaniu decyzji i może być podstawą nowego wniosku.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. poprzez dokonanie przez Sąd Apelacyjny błędnej kontroli instancyjnej orzeczenia sądu pierwszej instancji, skutkiem czego było oddalenie apelacji skarżącej zamiast uchylenie wyroku Sądu Okręgowego jako wydanego wbrew wynikającemu z treści art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. zakazowi orzekania co do istoty sprawy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. W orzecznictwie ukształtował się pogląd, iż art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. nie znajduje zastosowania w postępowaniu apelacyjnym, jeśli nowe okoliczności ujawniły się już po wydaniu wyroku przez sąd pierwszej instancji. Istnieją jednak wątpliwości co do tego, czy podstawę określonego w tym przepisie zakazu wyrokowania co do istoty sprawy stanowią wszystkie nowe okoliczności powstałe po złożeniu odwołania od decyzji organu rentowego (wyroki Sądu Najwyższego z 17 stycznia 2012 r., I UK 190/11; z 5 kwietnia 2007 r., I UK 316/06; z 20 stycznia 2011 r., I UK 239/10) czy może wyłącznie okoliczności dotyczące stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, które ujawniły się po wniesieniu odwołania od decyzji organu rentowego i jednocześnie dotyczyły stanu rzeczy istniejącego w dacie wydania decyzji rentownej (wyroki Sądu Najwyższego z 16 maja 2008 r., I UK 385/07; z 12 stycznia 2012 r., II UK 79/11, postanowienie Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2009 r., I UK 292/08). Zdaniem skarżącej, zgodnie z zawartym w art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. pojęciu „nowych okoliczności” mieszczą się wszelkie okoliczności wskazujące na niezdolność do pracy, które powstały po 15 grudnia 2014 r. (po dniu złożenia odwołania od decyzji ZUS). Owe „nowe okoliczności” nie muszą pozostawać w jakimkolwiek związku ze stanem rzeczy istniejącym w dniu wydania decyzji organu rentowego. Taki pogląd nie jest jednak powszechnie akceptowany. Dlatego konieczna jest wykładnia przepisu ze względu na rozbieżność w orzecznictwie co do sformułowania „nowych okoliczności”.

Pozwany wniósł o nieprzyjęcie skargi do rozpoznania i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przysądu i dlatego nie został uwzględniony.

Skarżąca zarzuca naruszenie art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c., co nie jest wystarczające jako podstawa zaskarżenia, gdyż przepis ten skierowany jest do sądu pierwszej instancji i tylko ten sąd może naruszyć wskazany w regulacji tego przepisu obowiązek – uchylenia decyzji, przekazania sprawy do rozpoznania organowi rentowemu i umorzenia postępowania sądowego. Sąd drugiej instancji nie stosuje tego przepisu, może natomiast kontrolować jego stosowanie, co wymaga odpowiedniego zaskarżenia. W apelacji skarżąca nie zarzucała naruszenia art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. Błędna jest konstatacja skargi, że przepis ten nie ma zastosowania w postępowaniu apelacyjnym, tylko wtedy gdy nowe okoliczności dotyczące stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji powstały po wyroku sądu pierwszej instancji. Jest błędna, dlatego że przepis ten stosuje tylko sąd pierwszej instancji a nie sąd apelacyjny. Nieuprawniona teza wydaje się, iż została niewłaściwie odczytana, bo nie wynika z treści uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z 5 kwietnia 2017 r., I UK 316/2006. Wszak w uzasadnieniu tego wyroku wyraźnie stwierdzono, że *„Zarówno z wykładni językowej (której przedmiotem jest analiza dosłownej treści art. 477¹⁴ § 4 k.p.c.), jak i z wykładni systemowej (badającej umiejscowienie tego przepisu wśród innych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego regulujących postępowanie odrębne w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych) wynika, że przepis ten dotyczy postępowania przed sądem pierwszej instancji i może być zastosowany jedynie przez sąd pierwszej instancji. Nie mógł go zatem zastosować - a przez brak zastosowania naruszyć - Sąd Apelacyjny.”*

Skarga kasacyjna przysługuje od orzeczenia sądu drugiej a nie pierwszej instancji i brak jest w niej innego zarzutu niż zarzut naruszenia art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. skierowany do sądu pierwszej instancji. Skarga kasacyjna podlega rozpoznaniu tylko w granicach zarzutów jej podstaw (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Z tych przyczyn traci na znaczeniu wnioski o przyjęcie skargi do rozpoznania odwołujący się do

podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Sformułowana kwestia nie wykracza poza zwykłą wykładnię prawa. Wynika z orzeczeń Sądu Najwyższego, nie tylko tych zauważanych przez skarżącą. Nie ma rozbieżności w orzecznictwie na tle wykładni art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. W przeciwnym razie Sąd Najwyższy niejako z urzędu podjąłby uchwałę w składzie powiększonym da ujednolicenia orzecznictwa.

Z tych motywów orzeczono jako w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie § 4, § 15 ust. 2, § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

Na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciążono skarżącej kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej w postępowaniu kasacyjnym.